BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANCIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www revizija. gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj :

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

INSTITUCIJE OMBUDSMANA ZA LJUDSKA PRAVA BiH

ZA 2004. GODINU

Sarajevo, juli 2005. godine

SADRŽAJ

I	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II	REVIZIONI IZVJEŠTAJ	4
1.	Uvod	4
2.	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja	4
3.	Nalazi i preporuke	5
3.1.	Sistem internih kontrola	5
3.1.1.	Upravljanje i rukovođenje	5
3.1.2.	Planiranje i izvršenje budžeta	6
3.1.3.	Procedure nabavki	8
3.1.4.	Rashodi	8
3.1.5.	Računovodstvo	9
3.1.6.	Informacioni sistem	10
4.	KORESPONDENCIJA	11
5.	REZIME	11

I MIŠLJENJE REVIZORA

1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja i to: Bilansa stanja, Računa prihoda i rashoda, Iskaza o kapitalnim izdacima i Izvještaja o izvršenju budžeta **INSTITUCIJE OMBUDSMANA BOSNE I HERCEGOVINE** (u daljem tekstu: Ombudsman) na dan 31.12.2004. godine. Revizija je ispitivala i usaglašenost sa primjenjivim zakonima i funkcionisanje sistema internih kontrola.

1.2. Rukovodstvo Ombudsmana je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje u skladu sa zakonima i propisima i uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola. Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo proveli.

1.3. Zakonska osnova revizije sadržana je u Zakonu o reviziji finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine. Reviziju smo obavili u skladu sa revizionim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizionih institucija – INTOSAI. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji nam omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da su finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenljivim računovodstvenim standardima i da predstavljaju tačan i istinit prikaz poslovanja. Revizija ocjenjuje i pouzdanost sistema internih kontrola kojima se obezbjeđuje primjena zakona i propisa, zaštita imovine, pouzdano izvještavanje i efikasno poslovanje.

1.4. Revizija je, na osnovu uzoraka, ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, te dala ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, procjenu odluka rukovodstva značajnih za sastavljanje finansijskih izvještaja, usaglašenost sa zakonima i propisima, kao i ocjenu sistema internih kontrola. Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Prema mišljenju revizije, revidirani finansijski izvještaji za 2004. godinu predstavljaju, u svim značajnijim aspektima, realan i objektivan prikaz stanja na kraju godine, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati dole navedene stavke:

- **Nepouzdan sistem internih kontrola rukovodstva u dijelu koji se odnosi na slabosti u sistemu upravljanja i rukovođenja, nepopunjenost sistematizacije radnih mjesta potrebnim kadrovima, rad institucije bez usvojenog Plana i programa rada za 2004. godinu i drugih internih akata, kao bitnih pretpostavki za uspostavu efikasnog sistema internih kontrola;**
- **Planiranje budžeta nije unaprijeđeno i izvršeno na osnovu raspoloživih i relevantnih ulaznih parametara, posebno u dijelu planiranja putnih troškova i troškova unajmljivanja imovine i opreme;**
- **Slabosti informacionog sistema.**

II REVIZIONI IZVJEŠTAJ

1. Uvod

Ombudsman za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ombudsman) je nezavisna institucija uspostavljena u cilju promoviranja dobre uprave i vladavine prava, zaštite i sloboda fizičkih i pravnih lica, garantovanih Ustavom Bosne i Hercegovine, međunarodnim sporazumima i Zakonom o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine[1]. Prijelazne odredbe navedenog Zakona, definišu poseban prijelazni period u kojem institucijom rukovodi prijelazni ombudsman, te propisuju način i proces imenovanja nasljednika 'prijelaznog ombudsmana'. Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je, nakon prijelaznog perioda, imenovala tri domaća ombudsmena koji su počeli raditi od 01.01.2004. godine. Od tog datuma prestaju važiti odredbe članova 41. 42. i 43. navedenog Zakona. Ombudsman prelazi na novi sistem poslovanja, tj. počinje funkcionisati kao domaća institucija u skladu sa zakonima i propisima koji se primjenjuju na sve institucije Bosne i Hercegovine. Ombudsman ima isključivu nadležnost u radu sa predmetima koji se: odnose na organe Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, u isto vrijeme odnose na organe vlade jednog entiteta i organe Vijeća ministara BiH, u isto vrijeme odnose na organe vlade oba entiteta.

U skladu sa odredbama člana 35. navedenog Zakona, od 01.01.2004. godine, Ombudsmanom rukovode tri domaća ombudsmena, te je institucija prešla na poslovanje po zakonima i drugim normativnim aktima koji se primjenjuju na institucije Bosne i Hercegovine. Ombudsman se finansira iz budžeta Bosne i Hercegovine putem ISFU sistema, a poslovne knjige se vode u skladu sa trezorskim poslovanjem.

2. Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Ured za reviziju izvršio je reviziju poslovanja Ombudsmana za 2003. godinu o čemu je sastavljen Izvještaj u kojem su navedene utvrđene nepravilnosti i date preporuke za njihovo otklanjanje, kako se u daljem poslovanju navedene nepravilnosti i propusti ne bi ponavljali. Revizijom za 2004. godinu utvrđeno je da je samo u pojedinim slučajevima postupljeno u skladu sa preporukama Ureda za reviziju, te nisu uočeni pomaci u finansijskom poslovanju Ombudsmana.

Realizovane preporuke:

- Izvršen je vanredna inventura sredstava i izvora sredstava za 2003. godinu s ciljem utvrđivanja vrijednosti stalnih sredstava obaveza i potraživanja sa 31.12.2003. godine i isti je usaglašen sa knjigovodstvenim stanjem.
- Izvršeno je usaglašavanje kvalifikacije kodova po kojima su evidentirani troškovi po starom sistemu u 2003. godinu sa propisanim kontnim planom s ciljem otvaranja početnih stanja u poslovnim knjigama za 2004. godinu.

Aktivnosti koje su u toku:

- U toku su aktivnosti na izradi Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji.

Nerealizovane preporuke:

- Sistem internih kontrola nije unaprijeđen; iako su pravila koja regulišu značajnije kategorije troškova usvojena, ista nisu primijenjena u praksi.
- Proces planiranja i izvršenja budžeta nije unaprijeđen.
- Kontrolne aktivnosti za informacione tehnologije nisu poboljšane.

[1] Zakon o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ('Službeni glasnik BiH', broj: 19/02 i 35/04)

3. Nalazi i preporuke

3.1. Sistem internih kontrola

Revizija je utvrdila određene nedostatke i nepravilnosti u sistemu internih kontrola[2], koji su, dijelom, posljedica prelaska na novi sistem trezorskog poslovanja, a dijelom definisanja statusa Ombudsmana u smislu njegove finansijske nezavisnosti kao u primjeru Ustavnog suda BiH. U narednim poglavljima navodimo uočene nedostatke i nepravilnosti koji se odnose na sljedeće:

- Prilikom preuzimanja funkcije od prijelaznog ombudsmana, nije izvršena primopredaja (prijelazni ombudsman nije želio potpisati zapisnik).
- Slabosti u sistemu upravljanja i rukovođenja koje se ogledaju u tome da nisu obezbijeđeni potrebni materijalni i ljudski resursi, nisu uspostavljene kontrolne aktivnosti i nadzor kroz jasnu podjelu odgovornosti i zadataka svakog zaposlenog, te nisu riješeni problemi sa Ministarstvom finansija i trezora oko neisplaćenih plaća ombudsmenima i ostalim zaposlenicima.
- Poslovanje Ombudsmana bez usvojenog Plana i programa rada, te drugih internih akata (pravila i procedura), značajnih za uspostavu efikasnog sistema internih kontrola.
- Planiranje budžeta nije unaprijeđeno i nije urađeno na osnovu parametara potrebnih za kvalitetno planiranje u cilju izvršenja jasno definisanih ciljeva i zadataka poslovanja (budžet je sačinio i dostavio Ministarstvu finansija i trezora prijelazni ombudsman),
- Računovodstvena funkcija nije, još uvijek, u potpunosti uspostavljena u skladu sa računovodstvenim standardima, tj. nije izvršeno razdvajanje dužnosti i nije postignuta računovodstvena ažurnost.

Revizija je utvrdila da zbog navedenih slabosti i nepravilnosti, a naročito neriješenog problema plaća, Ombudsman posluje u otežanim uslovima u kojima ne može kvalitetno izvršavati sve predviđene funkcije i uspostaviti efikasan sistem internih kontrola.

Ured za reviziju sugeriše Ombudsmanu da na svim nivoima identifikuje i evidentira sve značajnije procese poslovanja i odredi rizik materijalne greške za svaki analizirani poslovni proces (rizici poslovanja), te u skladu sa procijenjenim rizicima poslovanja kreira takav sistem internih kontrola koji će spriječiti nastanak mogućih nepravilnosti.

3.1.1. Upravljanje i rukovođenje

Revizija je utvrdila da postoje neriješena pitanja koja negativno utiču na sistem upravljanja i rukovođenja. Naime, u skladu sa navedenim zakonom ombudsmeni su, nakon odlaska prijelaznog ombudsmana, u obavezi da donesu nova interna akta koja pobliže definišu rad institucije, u skladu sa odredbama Zakona. Novo rukovodstvo nije donijelo Plan i program rada za 2004. godinu i identifikovalo i procijenilo rizike (uzrokovane eksternim i internim faktorima) u ostvarivanju definisanih ciljeva, niti Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (zadržana je organizaciona struktura preuzeta iz perioda u kojem je institucija imala status nerezidenta i stranog ombudsmana) sa definisanim opisima poslova za svako radno mjesto, što se, pored drugih problema, u značajnoj mjeri negativno odrazilo na ukupno poslovanje institucije.

[2] Sistem internih kontrola podrazumijeva skup postupaka i mjera koje preduzima rukovodstvo u cilju obezbjeđivanja tačnosti i pravilnosti evidentiranja finansijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima, te efikasnost, ekonomičnost i efektivnost trošenja javnog novca i zaštite imovine.

Jedan od najvećih problema koji je uticao na cjelokupno poslovanje i status institucije jeste problem vezan za isplatu plaća ombudsmena i ostalih zaposlenih u instituciji. Naime, u skladu sa Zakonom i Zakonom o izmjenama i dopunama zakona, Ombudsman je donio interne akte o plaćama ombudsmena i ostalih zaposlenih u instituciji, međutim Ministarstvo finansija i trezora je, i pored zaključaka Doma naroda i Predstavničkog doma parlamentarne skupštine BiH o postupanju u skladu sa internim aktima Ombudsmana, obračunate plaće osporilo i iste nije isplatilo u potpunosti. Zbog navedene situacije, (kašnjenja plaća i neriješenog statusa zaposlenih) institucija je tokom 2004. i 2005. godine izgubila značajan broj zaposlenih i to najveći broj pravnika (sa 14 na 7 pravnika 31.12.2004.) koji su potrebni za rješavanje predmeta, što i jeste osnovna funkcija Ombudsmana. Trend odlaska kadrova je nastavljen i u 2005. godini tako da je u maju 2005.godine ostalo od ranijih 7 svega 4 pravnika, a od ranijih 34 zaposlena svega 24 zaposlena.

S obzirom da zbog slabosti internih kontrola menadžmenta i poslovanja bez usvojenog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kontrolni postupci u oblasti finansijskog poslovanja nisu u potpunosti obezbijeđeni i zadovoljavajući, revizija predlaže da se, bez odlaganja, donesu potrebni interni akti i uspostavi takav sistem upravljanja i rukovođenja kojim će se obezbijediti nadzor i kontrola finansijskih transakcija u poslovanju institucije.

Revizija također predlaže da se bez odlaganja pri rješavanju nastalog problema neizmirenih plaća ombudsmana i zaposlenih u instituciji, te definisanju statusa finansijske nezavisnosti Ombudsmana uključe svi nadležni organi Bosne i Hercegovine. Ovo je također značajno ako se ima u vidu predstojeća reforma organizacije Ombudsmana na državnom i entitetskim nivoima.

3.1.2. Planiranje i izvršenje budžeta

Odobreni budžet Ombudsmana realizovan je za tekuće i kapitalne izdatke u ukupnom iznosu od **1.644.927 KM**, što je od raspoloživog budžeta manje za **294.740 KM**, a što predstavlja **85%** odobrenog budžeta. Na zahtjev Ombudsmana, a kao posljedica slabosti u procesu planiranja budžeta, Ombudsmanu je odobreno restrukturiranje rashoda u ukupnom iznosu od **75.000 KM.**

Pregled izvršenja i restrukturiranja budžeta Ombudsmana za 2004. godinu prikazan je u narednoj tabeli.

PREGLED IZVRŠENJA BUDŽETA ZA 2004. GODINU

Tabela br. 1. Iznosi u KM

Red. broj	Vrsta Rashoda	Odobreni budžet za 2004.god	Promjena strukture budžeta	Ukupno budžet (3+4)	Izvršenje budžeta 2004.	Odstupanje (5-6)	Indeks 7/6
1	2	3	4	5	6	7	8
I	**Tekući izdaci**	**1.911.668**	**0**	**1.911.668**	**1.617.065**	**294.603**	**84**
1	Plaće zaposlenih	1.331.208	-35.000	1.296.208	1.004.542	291.666	77
2	Naknade troš.zaposl. i skupšt.posl.	124.800	+35.000	159.800	154.842	4.958	97
3	Putni troškovi	45.000	0	45.000	50.654	-5.654	113
4	Izdaci za energiju	30.000	0	30.000	19.812	10.188	58
5	Izdaci za komunalne usluge	100.000	0	100.000	94.276	5.724	68
6	Nabavka materijala	20.000	0	20.000	19.488	512	97
7	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	30.000	0	30.000	22.459	7.541	75
8	Unajmljivanje imovine i opreme	105.660	+40.000	145.660	195.187	-49.527	134
9	Izdaci za tekuće održavanje	25.000	0	25.000	23.757	1.243	95
10	Izdaci za osiguranje	4.000	0	4.000	2.015	1.985	50
11	Ugovorene usluge	96.000	-40.000	56.000	30.033	25.967	54
II	**Tekući grantovi**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**
III	**Kapitalni izdaci**	**28.000**	**0**	**28.000**	**27.862**	**137**	**100**
1	Nabavka građevina	0	0	0	0	0	-
2	Nabavka opreme	28.000	0	28.000	27.862	137	100
3	Nabavka ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	0	-
IV	**Programi posebne namjene**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**
V	**UKUPNO (I-IV)**	**1.939.668**	**0**	**1.939.668**	**1.644.927**	**294.740**	**85**
VI	**Broj zaposlenih**	**42**	-	**42**	**34**	**8**	**81**

Iako ukupni odobreni budžet Ombudsmana za 2004., nije prekoračen, analizom traženog, odobrenog i izvršenog budžeta revizija je utvrdila da su se na pojedinim budžetskim pozicijama javila odstupanja u odnosu na odobrene iznose. Tako se na budžetskoj poziciji 'Putni troškovi' javlja odstupanje u iznosu od 5.654 KM, a na poziciji 'unajmljivanje imovine i opreme' na kojoj su evidentirani troškovi zakupa poslovnog prostora odstupanje u iznosu od 49.527 KM (Sredstva za zakup prostora prelazni ombudsman je planirao za period od šest mjeseci) . Navedena odstupanja su uz odobrenje Ministarstva finansija i trezora[3] pokrivena iz neiskorištenih sredstava koja su preostala gašenjem nerezidentnih računa (računi preko kojih je poslovao prijelazni ombudsman i koji su ugašeni prelaskom na trezorsko poslovanje). Uvidom u raspoloživu dokumentaciju ustanovljeno je da budžet za 2004., nije planiran na osnovu svih raspoloživih parametara, te da je isti sačinjen i dostavljen Ministarstvu finansija i trezora u vrijeme dok je institucijom rukovodio prijelazni ombudsman.

Praćenje izvršenja budžeta vrši se putem ISFU sistema (izvještaj – analiza raspoloživih sredstava) što, po našem mišljenju, nije dovoljno, s obzirom da navedeni izvještaj pruža podatke o operativnom budžetu tokom godine, ali ne i podatke o raspoloživom budžetu do kraja godine, što je informacija značajna za donošenje odgovarajućih odluka.

[3] Odluka Ministarstva finansija i trezora broj 01-stu-16-5186/04 od 18.10.2004. godine, da se za iznos sredstava (67.329,71 KM) koja se nalaze na nerezidentnom računu u poslovnoj Raisffeisen banci povećaju budžetske pozicije: troškovi zakupa i putni troškovi.

Ured za reviziju sugeriše Ombudsmanu da, ubuduće, budžet planira na osnovu raspoloživih i relevantnih ulaznih parametara, s obzirom da je kvalitetno planiranje budžeta, kao strateški važne osnove za obezbjeđenje materijalnih i ljudskih resursa, veoma značajno za ekonomično i transparentno upravljanje sredstvima.

Predlažemo također da Ombudsman u cilju efikasnog i ekonomičnog praćenja izvršenja budžeta, pored izvještaja - analiza raspoloživih sredstava koji se prati kroz ISFU sistem, uvede mjesečno praćenje izvršenja budžeta po svim budžetskim pozicijama sa analizama raspoloživosti sredstava do kraja godine.

3.1.3. Procedure nabavki

Revizija je utvrdila slabosti u sistemu internih kontrola kod procesa nabavki koje se ogledaju u tome da se u većini slučajeva testiranog uzorka ne poštuju propisi koji definišu postupke nabavki roba, usluga i ustupanja radova, te da sam proces nabavke nije organizacioni riješen. Navodimo sljedeće:

Kompjuterska oprema - Za nabavku kompjuterske opreme (laptopi) u vrijednosti od 10.038 KM, od dobavljača KOMING, saglasnost Ministarstva finansija i trezora je tražena nakon provedene procedure izbora najpovoljnije ponude. Nadalje, utvrđeno je da komisiju čine tri ombudsmena, da ponude nisu protokolisane, te da nema pozivnog pisma koje se upućuje dobavljačima za dostavu ponuda, a u kojem se definišu kriterijumi za određivanje najpovoljnije ponude, rok za podnošenje ponuda i sl.

Internet usluge – za usluge Internet konekcije korištene su usluge firmi BLIC NET za Banja Luku i EUROPRONET za ured u Sarajevu. Ustanovljeno je da je Ombudsman i ranijih godina koristio usluge ovih dobavljača. U 2004. godini sklopljeni su novi ugovori sa navedenim dobavljačima bez provođenja procedure izbora dobavljača u skladu sa Odlukom Vijeća ministara br. 45/03[4] i saglasnosti Ministarstva finansija i trezora.

Ombudsman je obavezan dosljedno i u potpunosti poštivati procedure koje regulišu područje nabavki roba usluga i ustupanja radova u cilju zakonitog i transparentnog trošenja javnih sredstava, te primjene jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih dobavljača.

Sugerišemo da se ubuduće sačinjava detaljan plan nabavki roba i usluga (nominalno i vrijednosno) koji će biti osnova za određivanje postupka nabavki, odnosno izbora dobavljača.

3.1.4. Rashodi

Rashodi su ostvareni u ukupnom iznosu od 1.617.065 KM. Revizija je utvrdila određene nepravilnosti koje su uglavnom posljedica nedostataka u sistemu internih kontrola ovog procesa. Ovdje prvenstveno mislimo na pravila i procedure kojima se regulišu visina, evidentiranje i kontrola značajnih kategorija troškova, a koja nisu dovoljno jasna i precizna tako da onemogućavaju adekvatno praćenje i kontrolu, te dosljednu primjenu istih.

[4] Odluka o postupku nabavke roba, usluga i ustupanju radova za potrebe institucija Bosne i Hercegovine ('Službeni glasnik BiH', br. 13/03 i 07/04).

Troškovi službenih putovanja: Isplaćene akontacije za putne troškove se ne evidentiraju u blagajni i u knjigovodstvu u skladu sa računovodstvenim pravilima i načelima (isplata akontacije se evidentira u glavnoj knjizi tek kada se ista i opravda, tako da evidentiranje isplaćenih akontacija na ovakav način ne obezbjeđuje relevantne informacije i objektivan prikaz stanja akontacija na određeni dan, odnosno ne omogućuje adekvatno praćenje isplaćenih i opravdanih akontacija); Knjiga putnih naloga se ne vodi na adekvatan način, npr. ne evidentiraju se date akontacije, niti datum pravdanja putnog naloga; uz putni nalog se ne prilaže kratak izvještaj s putovanja, čak se u pojedinim slučajevima ne navodi ni svrha putovanja.

Troškovi telefona: Odlukom o troškovima mobilnih telefona (br.05-04/04 od 02.03.2004.), izuzev za ombudsmene i vozača, nije jasno definisan iznos naknade za zaposlene koji po potrebi koriste službene mobilne telefone. Spomenutom odlukom nije jasno definisano ko je zadužen za realizaciju i praćenje ove odluke, što je bitno s obzirom da ne postoji usvojena organizacija i sistematizacija radnih mjesta sa definisanim opisima poslova za svako radno mjesto, niti je u ugovorima o zaposlenju koji je sklopljen sa svakim zaposlenim pojedinačno navedeno radno mjesto i opis poslova na koje se zaposleni raspoređuje.

Troškovi goriva i upotreba službenih vozila: Troškovi goriva i upotreba službenih vozila regulisani su internom Odlukom o upotrebi i održavanju službenih vozila br. 05-05/04 od 02.03.2004. godine. Međutim, ustanovljeno je da ista nije dosljedno poštovana, npr. ne vode se evidencije o potrošnji goriva i pređenim kilometrima, putni nalozi za vozila se ne popunjavaju na odgovarajući način (ne upisuje se stanje brojila i relacija kretanja vozila), putne naloge za vozilo ne odobravaju odgovorna lica (ombudsmeni), a ima slučajeva da je lice koje je upravljalo vozilom ujedno odobravalo korištenje službenog vozila.

Izdaci za energiju: Izdaci za energiju za period X-XII 2004. godine za ured u Sarajevu nisu ukalkulisani u troškove 2004. godine, tako da su ovi (i ukupni) rashodi podcijenjeni za iznos 3.147,50 KM. Račun koji je ispostavljen 17.03.2005.godine nije evidentiran u KUF za 2005. godinu.

Usluge reprezentacije: Ustanovljeno je da ombudsman i njegovi zamjenici imali pravo na reprezentaciju bez ograničenja. Zapaženo je, također, da se uz račune ne prilaže izvještaj o razlogu nastanka troška, broj prisutnih lica i druge pojedinosti kojima se na neki način potvrđuje opravdanost nastanka troška.

3.1.5. Računovodstvo

Ombudsman, još uvijek, nije uspostavio organizovano računovodstvo kako to nalažu računovodstveni standardi i pozitivne prakse. Naime, utvrđeno je da funkcija nadzora i kontrole pravilnosti izvršavanja dužnosti i obaveza neposrednih izvršilaca nije uspostavljena, posebno u dijelu finansijskog poslovanja gdje nije zadovoljen princip razdvajanja dužnosti, jer jedno lice obavlja istovremeno više nespojivih poslova, kao što su poslovi likvidature, vođenje i evidentiranje blagajne, unos u ISFU (knjiženje), a uz navedeno obavlja i poslove vozača i arhivara, što ima uticaja na povećanje rizika od pojave materijalne greške.

> **Ured za reviziju predlaže da se računovodstvenoj funkciji posveti više pažnje, da se uspostavi potpuni nadzor i kontrola u dijelu finansijskog i knjigovodstvenog poslovanja, te izvrši potrebno razdvajanje dužnosti u cilju uspostave efikasnog i ažurnog računovodstva.**

Utvrđeno je, također, da Ombudsman nije na vrijeme izvršio potrebne pripreme za prelazak na novi sistem finansijskog poslovanja i vođenja računovodstva u skladu sa propisima Bosne i Hercegovine, važećim za sve institucije BiH (završni račun za 2003. godinu i početna stanja za 2004., godinu urađeni su tek nakon prethodne revizije, oktobra 2004. godine), što je povećalo rizik kod tačnog i ažurnog evidentiranja svih finansijskih i poslovnih transakcija. Nadalje, Ombudsman nije odmah po preuzimanju funkcije od prijelaznog ombudsmana, ugasio nerezidentne račune koji su bili otvoreni u poslovnoj Raiffeisen banci, što je povećalo rizik od eventualnog nenamjenskog korištenja sredstava (računi ugašeni u toku 2004. godine).

Uvidom u raspoloživu računovodstvenu dokumentaciju ustanovljeno je da su u poslovnim knjigama na obavezama i potraživanjima evidentirana sredstva od Delegacije Evropske komisije[5] u iznosu od 337.304,90 KM. Na obavezama su evidentirana i sredstva za plaće ombudsmena i ostalih zaposlenih u iznosu cca 360.000 KM, te sredstva za neizmirene račune po osnovu osiguranja u iznosu od 5.600,69 KM.

Dalje, uvidom u dokumentaciju i knjigovodstvene evidencije blagajne, utvrđena su odstupanja od propisanih pravila koja regulišu oblast blagajničkog poslovanja, a koja direktno uvećavaju rizik od neovlaštenog upravljanja gotovinom, odnosno gubitka zbog eventualnog otuđenja sredstava.

- Ne postoje jasne i detaljne procedure upravljanja gotovinom u blagajni u smislu: ko i na koji način može vršiti isplate, koji troškovi i do kojeg nivoa se mogu plaćati iz blagajne, ko i na koji način vrši kontrolu blagajne i visina blagajničkog maksimuma;

- Blagajne se ne vodi ažurno, evidentiranje i knjiženje se vrši i mjesec dana nakon sastavljanja blagajničkog izvještaja, što nije u skladu sa računovodstvenom ažurnošću evidentiranja poslovnih transakcija i uvećava rizik od nastanka materijalne greške;

- Ne postoji adekvatna kontrola svih uplata i isplata u i iz blagajne, te naloga za knjiženje blagajne što, prema našem mišljenju povećava rizik od neovlaštenog raspolaganja gotovim novcem u blagajni.

  Revizija preporučuje Ombudsmanu da donese jasne i detaljne procedure upravljanja gotovinom i uspostavi kontrolnu funkciju kako bi se otklonio svaki rizik od neovlaštenog raspolaganju gotovim novcem.

3.1.6. Informacioni sistem

Revizija je utvrdila da u Ombudsmanu trenutno nije imenovano lice zaduženo za upravljanje informacionim sistemom, jer su osobe sa ovim zaduženjima napustile instituciju. Zbog nebrige o sistemu može doći do prekida u radu sistema i gubljenja bitnih podataka za funkcionisanje institucije.

Utvrđeno je također da se nabavljena oprema u pojedinim slučajevima ne koristi i da nije adekvatno stavljena u funkciju. Niti jedna od preporuka po pitanju revizije informacionih sistema iz prethodnih godina nije ispoštovana.

Ured za reviziju, skreće pažnju rukovodstvu da posveti pažnju uspostavljanju organizacione kontrole nad informacionim sistemom kako ne bi došlo do zastoja u radu ove institucije izazvane gubitkom bitnih podataka. Rukovodstvo bi trebalo imenovati lice koje će biti zaduženo za upravljanje i razvoj informacionog sistema i da se posveti realizovanju ranijih preporuka iz ove oblasti.

[5] Ugovor broj: BH03/0352687/01-GR i Aneks Ugovora zaključeni između Delegacije Evropske komisije u Bosni i Hercegovini i Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

4. KORESPODENCIJA

Po zavrsetku revizije Ombudsmanu je 12.07.2005. godine dostavljen nacrt izvjestaja o izvrsenoj reviziji za 2004. godinu. Ombudsman nije uputio pisani odgovor sa novim dokazima Uredu za reviziju.

5. Rezime

Ured za reviziju je izvršio reviziju finansijskog poslovanja Ombudsmana u skladu sa Zakonom o reviziji i INTOSAI standardima, uvažavajući opšte uslove okruženja u kojem Ombudsman funkcioniše. Revizija je utvrdila određeni broj nepravilnosti i nedostataka:

- Slabosti u sistemu internih kontrola upravljanja i rukovođenja u dijelu koji se odnosi na poslovanje bez usvojenog Plana i programa rada i Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sa jasno definisanim opisima poslova za svako radno mjesto, te neriješen problem isplate plaća ombudsmena i ostalih zaposlenih u instituciji (tačka 3.1.1.);
- Proces planiranja i izvršenja budžeta nije zasnovan na svim relevantnim ulaznim parametrima (tačka 3.1.2);
- Prilikom nabavke roba i usluga u pojedinim slučajeva nije postupano u skladu sa propisima koji definišu ovu oblast (tačka 3.1.3.);
- Pojedine interne odluke nisu jasno i precizno definisane u dijelu koji se odnosi na visinu, evidentiranje i kontrolu određenog troška, kao npr. troškovi mobilnih telefona, troškovi putovanja (tačka 3.1.4.);
- Računovodstvena funkcija nije, još uvijek, uspostavljena u skladu sa računovodstvenim standardima i pozitivnim praksama. Funkcija nadzora i kontrole pravilnosti izvršavanja dužnosti i obaveza neposrednih izvršilaca nije uspostavljena, odnosno nije zadovoljen princip razdvajanja dužnosti, jer jedno lice obavlja istovremeno više nespojivih poslova (tačka 3.1.5.);
- Slabosti u informacionom sistemu (tačka 3.1.6.).

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA	GENERALNI REVIZOR	ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA
Samir Mušović	*Milenko Šego*	*Dragan Kulina*